

Memoirs of a Tail End Charlie (I flew, I fell, I Lived) (1)

Linton Stephenson

Linton schrijft op de openingspagina van zijn uitgegeven memoires:

'I have been asked by numerous friends and immediate family members over the many years since returning from Germany at the end of World War II, to write a story of my wartime experiences. "Maybe I'm different. Maybe there's something wrong with me." I thought, for until now, I have not been able to write. I'm not sure why, but I do know now that I feel an inspiration somehow. When someone says, "Tell us about it", I know they care. I can feel it, and I know that this is why we were there. I think it just makes you feel good about yourself to have been a small cog in such an important big wheel*.

Toen de oorlog in 1939 uitbrak was broer Alf de eerste thuis die het leger in ging. Ik keek altijd tegen hem op en was erg in de war over zijn vertrek. "God, what if he got killed?" vroeg ik mij af. De vraag raakte mij zo erg dat ik vaak huilde, alleen maar door er aan te denken. "Hoe konden vader en moeder dit toelaten en waarom kon hij zijn broers Lint, Wayne en de zusters achterlaten?". Rond september 1941 informeerde ik zelf naar de mogelijkheden om in dienst te treden van de Canadese luchtmacht. Mijn schoolvriend, Stan Thompson, was juist gedood in de oorlog en dat raakte mij heel direct en bepaalde mijn verdere weg. Enkele dagen later ontving ik een brief van mijn moeder, die moest voorvoeld hebben wat ik dacht en wilde gaan doen. Zij schreef: 'Son, don't wait to be conscripted, be a volunteer' (*Wacht niet op een*

oproep tot dienstplicht, maar ga als vrijwilliger). Mijn beslissing stond vast en ik ging naar Coal Harbour B.C. ('a real hell hole', schreef Linton) voor mijn opleiding van bij benadering 5 maanden. Daar werden vrijwilligers gevraagd voor de luchtmacht en direct heb ik mij aangemeld en ben vertrokken naar Manitoba, samen met dertig anderen. We hadden een goede tijd daar. We zagen weer vrouwen en konden vier nachten per week dansen, kregen een goede opleiding, trinden op navigatie en leerden kaartlezen enzovoort. Daarna vertrokken we naar Engeland en deelden samen 4 bommenwerpers, bekend als Lancasters. 'Queen of the sky' noemden wij onze bommenwerper. Wij waren Squadron 100, Group 1 en werden een hechte vriendenclub, bijna broers. Waltham in Yorkshire, niet ver van Grimsby, was onze thuisbasis.

* vertaling: "Vele vrienden en naaste familieleden hebben mij na mijn terugkeer uit Duitsland na het eind van de Tweede Wereldoorlog gevraagd mijn oorlogservaringen op schrift te stellen. "Misschien ben ik anders, misschien is er iets mis met me'. Zo dacht ik, want tot nu toe was ik niet tot schrijven in staat. Ik weet niet zeker waarom, maar ik weet wel, dat ik nu op een of ander moment inspiratie voel. Als iemand zegt: Vertel ons erover", weet ik dat ze om me geven. Ik kan dat (aan)voelen en ik weet, dat dit de reden is waarom we daar waren. Ik denk dat het goed is voor je gemoedsrust om te weten, dat je een klein radertje bent geweest in zo'n belangrijke grote machinerie."

Ons team van zeven mannen:

- Mid-upper gunner, Johnny Lake, Winnipeg. (RCAF)
- Pilot, "Red" Magill (RAF).
- Bomb Aimer Observer, Bill Bradley (RAF).

- Wireless Operator, Gordi Glover (RAF).
- Engineer, Eddie Cummings (RAF).
- Navigator, "Chuck" Fleming (RAF).
- Tail gunner, Linton Stephenson, Saskatchewan. (RCAF)

We woonden samen, we aten samen en speelden kaart en als wij vlogen waren we een team. Wij vertrouwden ons leven aan de ander toe. Bijzonder! Eenzaamheid en heimwee naar de familie in Canada was altijd aanwezig, maar door dit team kwam ik daar doorheen en voelde mij bijzonder goed passen bij de zes bijzondere kerels, als ze hun handen op je schouder legden. In april of mei 1943 precies op tijd voor de "Battle of Ruhr" kregen wij onze vuurdoop. Het weer was altijd een factor van belang en een groot risico, maar in juni 1943 hadden wij

al drie keer Duitsland gebombardeerd. In de nacht van 11 op 12 juni 1943 werd het een tocht met problemen, we hadden last van ijsvorming op onze vlieghoogte en moesten driemaal wisselen van hoogte. Wij waren vertrokken met een 4000 pound H.E. (High Explosive)-bom en honderden fosforbommen. En we waren trots op onze vierde vlucht naar Duitsland met dit vrijwel nieuwe vliegtuig. Wij trokken opnieuw langzaam op tot ongeveer 20.000 ft toen zich een nieuw probleem voordeed. Het was mijn opdracht om steeds attent te zijn en te blijven

als staartschutter en constant te praten met de piloot, maar de intercom deed het niet. Er was geen contact. "Kan iemand mij vertellen wat er aan de hand is?", maar ik sprak tegen mijzelf. En dan een klop op de twee smalle deuren achter mij en een van de jongens overhandigde mij een nieuwe helm met intercom. Ik kon weer direct praten met de 'Skipper'. Wij bereikten op tijd de juiste plaats voor het afwerpen van onze bommen. "Left, left, steady, right, steady, steady, bombs gone!" En de bommen deden hun werk, maar enkele seconden later barstte het afweergeschut van de Duitsers in alle hevigheid los. Het was een hel van licht en we werden geraakt. De buitenste motor werd uitgeschakeld, dat was tevens de aanjager van mijn geschut en daarmee verloor ik de mogelijkheid om mijn vier vuurmonden te sturen en te gebruiken. Ik kreeg het warm en begon te zweten, werd verblind door al het licht en had geen mogelijk-

Calgary met 4 vuurmonden

heid om ons te verdedigen. Ik probeerde met mijn handen de vuurmonden te sturen en zo goed en kwaad als het ging te vuren. Het was zo licht rondom het vliegtuig dat ik een krant zonder problemen had kunnen lezen. De Duitse vliegtuigen waren boven ons en konden ons hulpeloos zien zitten. "Wat kunnen we doen?" dacht ik. De navigator, dacht ik, was geraakt maar zei niets. De piloot 'Red' trok zijn baby op en ging op en neer en van links naar rechts, maar we konden ons niet bevrijden uit de lichtbundels. Eindelijk klommen we langzaam van 14.000 ft naar 17.500 ft op 3 motoren en 'Red' vroeg de koers naar Engeland aan de navigator. Onze navigator 'Chuck' Fleming was misselijk, het duurde even voor hij reageerde. Wij realiseerden ons binnen korte tijd boven Amsterdam te vliegen met opnieuw al dat afweergeschut en onze handicap te vliegen op 3 motoren. Ik lette op de Duitse vliegtuigen en deed mijn gebeden met het verzoek dat wij konden ontkomen. Ik hoopte, dat wij de Duitsers konden afwerpen, maar we werden opnieuw geraakt, beide motoren en onze tanks in de vleugels vlogen in brand. Ik hoorde Johnny (mid-upper gunner) schreeuwen, hij was getroffen. Ik moet hem helpen dacht ik en opende een van de kleine deuren achter me en glipte uit mijn stoel. Ging door de bijzonder smalle gang van ongeveer 9ft.(270 cm) lang en 1ft.(30cm) breed richting Johnny. Vlammen en zwarte rook kwamen op mij af toen ik de gang in kroop. 'Red' gaf de order, 'klaarmaken voor verlaten vliegtuig'. Ik gespte mijn parachute onderweg aan, maakte een fout bij het bevestigen van de parachute aan mijn lichaam. 'Bale out!' schreeuwde Red en ik trok mijn zuurstofmasker af, moest 2 zware deuren openen aan het einde van de gang en struikelde over het toilet. Na mijn gevecht met de parachute en met veel krachttermen moet ik toch uit het vliegtuig zijn gekomen en kan mij herinneren dat ik heb gezegd 'My Chute's open'.

Toen ik weer bij mijn positieven kwam lag ik

achter een Hollands huis en schreeuwde moord en brand toen een koe mijn gezicht likte. Ik moet dromen, dacht ik. Hoe kan dit mij overkomen? Langzaam kwam ik bij mijn positieven. De koe was er nog steeds en ik was neergekomen met de parachute half bevestigd. Ik had veel pijn en kon alleen maar horizontaal liggen en zwembewegingen maken om de koppelingen los te maken. Mijn nekspieren deden geweldig pijn, mijn rechterarm was onbruikbaar, had verzwikte enkels en mijn knie vernield, had mijn helm verloren en ik was mijn schoenen kwijt. Maar ik leefde (bij terugkomst in Canada vonden de artsen gebroken rugwervels onder in de rug) en op dat moment deed ik een gebed. Ik was gered door één bevestigingsriem aan de parachute! Ik probeerde door de modder vooruit te komen, drukte mijn parachute en tuig in het water en kroop voorwaarts richting het huis. Ik zag een oude man (*bleek later de heer G.Nijhof, Beentjesweg 3 te zijn*) die aan het melken was en ik floot naar hem, maar hij reageerde niet. Nu weet ik dat hij net zo bang was als ik en niet wist wat te doen. Het was ongeveer 5 of 6 uur in de morgen. Ik lag daar maar wat voor mij leek als een eeuwigheid en toen sprong een ongeveer dertigjarige man (*de heer H.H. Mölder*) over het hek. Pakte mij op en bracht mij in het huis. Daar was een vrouw (*mevr. Johanna Mölder-Overvelde*) met dochter (*Marietje*) van ongeveer 3 jaar. Zij gaf mij een glas witte wijn (*vermoedelijk melk met jenever, eerder aangegeven in 1993*) en een stevig stuk varkensspek. Ik kon het niet eten, maar dronk de wijn en bood haar mijn geld aan. Zij weigerde en ik zag de angst in haar ogen. Een jongeman

Huis van de familie Mölder, Bekendijk 12

van ongeveer 27 jaar kwam aanrennen en sprak perfect Engels en zei: Ik ben een Canadees! Vertel de Duitsers niet dat je mij hebt gezien, maar wanneer stopt de oorlog? Zonder na te denken zei ik 'Oh, over zes maanden'. Hij verdween en er kwam een Hollandse politieagent (*Willem Roest gemeenteveldwachter in Nijbroek*) binnen. 'Moet je een revolver hebben?' vroeg hij. 'Nee', zei ik en bood hem mijn geld aan. Hij probeerde mij te vertellen dat het Duitse garnizoen vlakbij was en dat ze onderweg waren. 'The Super Men' kwamen binnen en pakte mij op en gooiden mij in de truck, daar zat ik schouder aan schouder met veel Hitlerjeugd met tenminste 20 bajonetten. Ze hielden mij onder vuur, zittend op een appelkist in het midden, tijdens het vervoer. Ze waren nette, maar arrogante jonge mannen. De truck werd begeleid door een motorescorte voor en achter. Ik werd gebracht naar de barakken in Teuge en werd meegenomen naar een Duitse officier. Hij bracht me naar de tuin en trok een pistool. Is dit de plaats waar alles zal eindigen? Ik beefde. De officier schold mij uit en bleef maar dreigen. Hij sprak beter Engels dan ik Duits (geen woord....). Hij raasde in Duits als een maniak en

van ongeveer 27 jaar kwam aanrennen en sprak perfect Engels en zei: Ik ben een Canadees! Vertel de Duitsers niet dat je mij hebt gezien, maar wanneer stopt de oorlog? Zonder na te denken zei ik 'Oh, over zes maanden'. Hij verdween en er kwam een Hollandse politieagent (*Willem Roest gemeenteveldwachter in Nijbroek*) binnen. 'Moet je een revolver hebben?' vroeg hij. 'Nee', zei ik en bood hem mijn geld aan. Hij probeerde mij te vertellen dat het Duitse garnizoen vlakbij was en dat ze onderweg waren. 'The Super Men' kwamen binnen en pakte mij op en gooiden mij in de truck, daar zat ik schouder aan schouder met veel Hitlerjeugd met tenminste 20 bajonetten. Ze hielden mij onder vuur, zittend op een appelkist in het midden, tijdens het vervoer. Ze waren nette, maar arrogante jonge mannen. De truck werd begeleid door een motorescorte voor en achter. Ik werd gebracht naar de barakken in Teuge en werd meegenomen naar een Duitse officier. Hij bracht me naar de tuin en trok een pistool. Is dit de plaats waar alles zal eindigen? Ik beefde. De officier schold mij uit en bleef maar dreigen. Hij sprak beter Engels dan ik Duits (geen woord....). Hij raasde in Duits als een maniak en

bleef dit een lange periode volhouden. Ik was erg bang maar werd steeds rustiger en bleef hem zoveel mogelijk aankijken. En eindelijk brachten ze me weg door een haag van Hitlerjeugd van 14 en 15 jarigen, schat ik in. Ze spuugden naar mij, beschimpten mij en ik werd in een smalle stenen gevangenis gestopt. Mijn lichaam deed zeer en ik was bang mijn rechterarm te verliezen. De arm was twee keer zo dik als normaal en bont en blauw. Ik dacht aan de andere jongens, waar zouden ze zijn? Hopelijk kunnen ze zich ergens verbergen, zei ik tegen mijzelf. Na dagen kwam een Duitse luchtmacht officier binnen met een groot papier. We keken elkaar aan. 'Sta op en groet onder alle omstandigheden een Duitse officier', commandeerde hij. 'Opstaan!' Ik probeerde op te staan en eindelijk lukte dat en salueerde met mijn rechterarm in een beperkte beweging. Dat stelde hem tevreden. Ik ben van het Rode Kruis en moet jouw squadron nummer en de namen van de bemanning weten van je. 'Jij smeerlap' dacht ik. 'Jij probeert mij wijs te maken dat alle leden van de bemanning dood zijn'. Ik wilde en kon het niet geloven. 'Ik moet alle namen hebben en de namen van hun familie', bleef hij maar doorvragen. Wij hebben een bemanningslid en het vliegtuig gevonden. 'Mijn naam is Sergeant L. Stephenson, 139994', wilde ik alleen meedelen. Hij bleef maar druk uitoefenen meer dan een uur en uiteindelijk vertrok hij.

Ik bleef vragen naar een dokter. Uiteindelijk aan het einde van een van de volgende dagen brachten ze mij over een groot veld, geheel door muren omgeven en onmogelijk te ontsnappen naar een dokter. Hij trok mijn shirt uit, pakte mijn kapotte arm, nam een hamer en sloeg mij op de bovenarm tegen de schouder aan. Ik zei niets, maar God wat deed dat zeer en dat was het.

De volgende morgen werd ik per truck vervoerd samen met een groot aantal jongens die onderweg werden opgepikt, maar niemand van mijn bemanning was daarbij. Twee RAF jongens

zorgden voor mij en droegen mij naar de trein met veewagons. Ze bleven bij mij tot Keulen, waar we van trein moesten wisselen. Ze droegen mij naar een ander perron en verzorgden mij verder onderweg. Het perron was vol met Duitse burgers, gevangenen en natuurlijk veel Duitse soldaten. Een stevige Texaanse jagerpilot liep voor mij uit. Een burger spuugde de Amerikaan. Snel als een kat pakte hij de man bij de keel en sloeg hem met een welgemikte rechter, maar betaalde de uitval met een geweldige slag van een geweer op zijn arm. Ik verloor alle tijd en weet niet hoe wij in Frankfurt am Main zijn gekomen. Daar werden wij naar een ondervragingscentrum gebracht. Hier ga je naar toe voordat je naar een van de concentratiekampen ergens in Duitsland gaat. Ik werd opnieuw in een kleine cel opgesloten en opnieuw kwam een Duitse inlichtingenofficier mij ondervragen over de bemanning en het vliegtuig. Hij wilde namen van de bemanning en Squadronnummer! Ik wilde sterk blijven en heb niets gezegd. De andere jongens wilde ik niet verraden. De Gestapo volgde met een bezoek en vroegen 'weet je wat de Gestapo is?'. 'Ja, wij hebben ook van die bastaards in Canada', zei ik. Het was allemaal nieuw voor mij en ik realiseerde mij toen niet wat feitelijk de Gestapo was. Ik was niet stoer, geloof me, maar ik denk dat ik in een shock was. Op de 14^e dag van eenzame opsluiting kwam er opnieuw een Duitse inlichtingofficier binnen. Ging zitten en begon: 'Jij denkt dat je bijdehand bent, maar wij weten meer van jouw luchtmacht dan jij denkt'. 'Jij vertrok in december 1941 uit Canada met de Queen Elizabeth en ging van boord in Grenoch, Schotland. Jij bent van het 100 Squadron en jouw commandant ontving twee dagen voordat jullie werden neergeschoten een lintje'. Allemaal waar! 'Geef mij nu de namen van bemanning' en ik gaf hem alle namen. 'Waarom gaf je de namen niet 14 dagen geleden?' Het is alleen een bevestiging van onze bevindingen en nu kunnen wij de namen doorgeven aan het Rode Kruis om de ouders

van de jongens te informeren want alle jongens zijn dood. 'Jij hebt geluk gehad. Voor jou is de oorlog over!' zei hij lachend en liet mij achter in zak en as. 'Mijn beste maatjes zijn allemaal dood!' schreeuwde ik en huilde veel. Ik voelde mij schuldig dat ik zolang de namen had achter gehouden. Dit achtervolgde mij nog jaren.

Opnieuw werd ik met honderden anderen in oude veewagens gepakt en voor 10 of 11 dagen, denk ik, door Nazi Duitsland vervoerd richting Baltische kust. Opgepakt als sardientjes in een blik, geen ramen, niet te zien waar we waren. Niemand kon zitten. We stonden schouder aan schouder. Ik herinner me niet of we iets te eten kregen, maar we kregen zeker iets. Meestal bestond ons menu uit waterige paardensoep of soep van knollen. Wij overleefden en werden uiteindelijk uitgeladen in Koningsberg, Oost-Pruisen (Heydekrug) Kamp VI.

Mijn nummer was 256 (ik denk dat ik dat nummer nog steeds heb tot vandaag) gebonden om mijn nek met een stuk touw en ik droeg het al die tijd. Het was een groot en zanderig kamp met tussen de 8000 en 12000 mannen toen. Liggend ten westen van Letland en Litouwen. En verder oostelijk waren de Russen.

Het was erg moeilijk om de gedachten aan mijn bemanning en vrienden die stierven te ordenen. Daarbij moest ik steeds weer denken aan wat we voor elkaar betekenden. Ik ben een erg emotioneel persoon geworden na de gebeurtenissen, veel meer dan voor de oorlog. Ik probeerde steeds weer te bidden en besepte dat ik hiermee verder moet leven op mijn manier. Ik vond het moeilijk er over te praten ook al doordat veel mensen vroegen naar mijn oorlogservaringen. Ik zeg vaak tegen mijzelf: 'Waarom zijn zij wel gestorven en ik niet?'